

Fehéregyháza

Pontosan 91 évvel ezelőtt: 1849 július 31-én teljesült be Petőfi Sándor halálának próféciája: „Ott essem én el a harc mezején, Ott folyjon az ifjú vér ki szívemből...” Beteljesült a halhatatlan költő halállátomása és Petőfi Sándor a fehéregyházi síkon hősi halált halt... 91 évvel ezelőtt, a szabadságharc végső felfolbanásának idején volt ez, akkor lobbant utolsót a legnagyobb magyar költőgénusz életének fátyla is, amikor a nemzet veszélyben volt és „szétszórt hajával, véres homlokával” utolsó, szörnyű csatáját vívta a magyar...

Az utókor így látja Petőfit, ahogyan ott áll a fehéregyházi síkon, ott áll és nem vonul vissza anak ellenére, hogy Bem tábornok haragosan rákiáltott, amikor meglátta és visszarendelte a tartalékhoz. Ott áll a tomboló harci zajban s „amikor ajka örömteli végszava zendül, elnyeli azt az acéli zörej, a trombita hangja, az ágyúdörej...” Így vált megrázó legendává a költő törekény alakja, a szabadságharc lánglelkű költője, aki harcba menekli a szabadságot hálitudoikat s maga is velük pusztul el...

Immár 91 esztendeje nyugszik jeltelen tömegsírjában Petőfi Sándor a fehéregyházi csatatéren. Holttestét senki sem látta; legalább is senki sem állította határozottan, hogy látta volna a költőt utolsót sóhajva, véresen, vagy holtan... tehát sokáig nem hitte el a nemzet, hogy legnagyobb költője halott. Hiszen hiába mondják az édesanyának, hogy fia meghalt valahol, távol tőle, nem hiszi el, míg holttestét nem látta s ha nem láthatja fiát halottaitban, sohasem fogja elhinni igazán, hogy meghalt. Így volt ezzel a magyarság, soha sem hitte el, hogy Petőfi halott s ha ideig-óráig bele is törődött, az első ellenkező hírre örömteli lázképek bukkantak föl lelke mélyén s látta a nagy költőt egy szibériai olombányában, amint ősz fejjel, megröckanva, félig örömtelen, öntudat nélkül robotolt... A lázképeknek sok-sok ilyen változata volt s a költő halála után még 30 évvel is akadtak szélhámosok, akik visszaéltek létezésének meséjével. S a nemzet, a szerető, hűséges édesanya oltahatatlanság szerelmével...

Igy teljesedett be a halhatatlan költőóriás másik jóvondolése: „Anyám, az álmok nem hazudnak...” A rajongó, hű édesanya, a nemzet álmodott s ma is álmodik nagy fiáról, a költőről, akinek életét végtelentül hosszúra nyújtja Isten szeretete... A költő álma, a halhatatlanság álma szimbólikus értelemben is beteljesült:

„Anyám, az álmok nem hazudnak,
Takarjon bár a szemfödél:
Dicső neve költő fiadnak
Anyám, soká, örökkön él!”

A költő, akinek dicső neve valóban soká, örökkön él a magyarok lelkében; addig, amíg a nemzet egyetlen fia él ezen a földtekén; immár 91 éve nyugszik a fehéregyházi csatatér sírhantja alatt... Akit oly sokan foglaltak imáikba s akit oly sokan s oly nagyon szeretnek, annak könnyű kell, hogy legyen a föld... Az utolsó húsz esztendőben azonban nagyon nehéz volt a sírhant Petőfi Sándor porladó hamvainak... Hiszen ő mondta, ő gyújtotta lángra egy nemzet lelkét ezekkel a szavakkal:

„Kik szabadon éltek, haltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak!”

Húsz év óta súlyos a föld Petőfi hamvai felett. Szolgaföldet, rabok földjét csináltak Erdélyből húsz esztendővel ezelőtt, Trianonban. Húsz esztendő óta rab magyarok könnye áztatja azt a drága, magyar vérről oly sokat

öntözött földet. És rab magyarok imádsága suhan át húsz esztendő óta minden évben a fehéregyházi síkon, ilyenkor, július 31-én... Lopva, titkon ünneplik a Költőt, a legkedvesebbet s a legnagyobbat és csak lelkük mélyén, csöndes templomokba, vagy lefüggönyözött, sötét szobákba zárkozva merik imádságos bizakodó ajakkal elmondani a nagy riadót, a „Talpra magyar”-t!

Az idén még rab magyarok imádsága szállt végig július 31-én a fehéregyházi síkon. De Petőfi Sándor, akinek legfőbb eszménye, örök vezérlőcsillaga a szabadság volt, nem nyugszik már sokáig szolgaföldben... A szabadság hajnala dereng már a fehéregyházi csatatér felett...

(Cs. P.)

Egyenlő helypénzt szednek ezentúl a szegedi piacon

(A Délmagyarország munkatársától) A városok a kereskedelmi miniszternek egy korábbi körrendeletére hivatkozva nem mondtak le a piaci helypénz szedéséről, amelyet magukra nézve kötelezőnek tartottak. Ennek alapján Vásárhelyen például megkezdtek a piaci helypénz szedését az azal az indoklással, hogy büntetendő kihágás a piaci helypénzszedés elmaradása. Ezzel kapcsolatban több fölterjesztés ment a minisztériumba, ahonnan most a kérdés tisztázása végett leirat érkezett Szegedre. A leiratban értesíti a város hatóságát a kereskedelemügyi miniszter, hogy a helypénz szedése nem kötelező. Megtiltja azonban azt, hogy helypénzszedés esetén bizonyos kate-

goriákat állapítsanak meg és nagyobb helypénzt szedjenek a vidéki árusítótól, mint a helybelitől. Ez az eset előfordult éppen most Vásárhelyen szegedi vonatkozásban, Szeged nem mondott le a helypénz szedéséről s ebből befolyt összeget az előírás szerint a piac fönntartására, tisztítására és az esetleg szükséges javításokra fordítják. A jövőben azonban egyenlő helypénzt szednek a szegedi piacon. A helykézszekből befolyó összeg egyébként az utóbbi hónapokban megcsappant, ami az árusítók számának fogyatkozására, vagyis a piac kisebb mértékű elnéptelenedésére mutat.

Sorompó

Nem tudom mindenki így van-e vele: én magam, ha valami messzi útról térek meg, mindig kinyitogatom a szekrények ajtajait, mint valami könyvlapokat. Szétosztogatom a szemem a polcokon: igen az enyém itt ez a pár cipő, ez a ruha, ezek a fehérneműk, ezek a könyvek, papírok és apró tárgyak, amelyek úgy hozzámnöttek, mint a végtagjaim. A papírlapokon egy-egy megkezdett mondat eszébe juttatja az embernek az elmerült gondolatfiókat, talán idegesség, vagy hangulatlanság miatt abbahagyott tervezgetések gyöngyöznék föl, mint apró buborékok a pezsgőpohárban. Emiatt vékonyka harcok és széles bardti megnyilatkozások emlékei tűnnek elő, a cipőn egy picinyke sárdarab őrizte meg annak az útnak hangulatát, amelyet megkezdtünk, de hirtelen abbahagytuk s egy-egy ruha zsebében annak a pillanatnak eredménye rögződött meg, amelyben levetettük.

Belenyúlók a ruhák zsebébe. Üresek, ma igen sok zseb üres. De egyikben mégis talállok valamit. Két kis könyvecske fekszik egymás mellett csodálatos egyetértésben. Gyerekes, furcsa meghatottság fogja meg az embert, mint egy láthatatlan kéz: emlékezni akar. Mikor is volt, hogyan is került a zsebembe ez a két apró könyv? Alig nagyobb mindegyik mint két-két centiméter. Különleges kiadás, azt hiszem csak bibliofilek részére állították elő ilyen formában belőlük néhány száz darabot. Az egyik a Monarchia volt uralkodójának felhívása „Népemhez” kezdettel abból az időből, amikor veres villám csapott bele sok idő múlva először a vén Európa testébe. A másik — szintén csak nagyítóval olvasható betűkkel — egy hindu népmesét tartalmaz ősi szanszkrit írással. Az előbbinek tiszta ezüst fedele van, az utóbbi szerény piros papírkötéssel húzódt meg, mint mostohagyermek a zsebemben.

Igen, már emlékszem. Valami folyóirat régi számaát kerestem egy antikváriumban s ott találtam kutatógatás közben ezt a két kis könyvecskét. Az ezüstfedelűt elég drágán adta el a régi, megnyűlt könyvek árulása, de azt a szanszkrit valamit megvető nézetgetés után alig pár fillérért cserélte el.

Igy kerültek a zsebembe. Az egyiket történelmi emlékek szándékoztam ellenőrizni, magam sem tudom miért. Az embernek van egy megmagyarázhatatlan szokása: szeretett magát megfürdetni a történelemben. Ez nem kíváncsiság, mert ha csak az volna, akkor egyszerűen elmenne a múzeumba és végignézné, hogy milyen termékeket gyártottak, milyen tálaiból ettek és milyen szerszámokkal ölték egymást az

emberek az elmúlt évezredek, vagy évszázadok folyamán. Több ez mint kíváncsiság. Valami birtoklási vágy: ne csak én legyek részese a történelemnek, hanem a történelem egy-egy kiragadott pillanatának emléke is legyen az enyém. Semmi más nem tudom használni, mert több emlékem aligha van, különösen úgy nincs, hogy a dokumentumok sorrendjében, rendszerbe állíthatnám azt az ezüstfedelű könyvecskét. Így aztán nem is emlékszem, csak emlékeztem... Drágán kaptam meg, de hiszen nem is csoda; csak egyetlen dolog volt abban az időben olcsó, az emberi élet.

A másik könyv, a szanszkrit-írású hindu mesekönyv más cél miatt került a birtokomba. Nem tudom olvasni csak azt a pár oldalnyi előszót, ami magyar nyelven ismerteti a könyv tartalmát. A Hószellemekről szól és a szerelemről. Kirdlyok és Istenek szerelméről, akiknek élvódását csak a „vadhattuk-látta, tőszülte lótuozók” hallották. A Havas Hegy Leányáról szól és sok minden másról, ami távol van ma tőlünk, nagyon távol, mert csak a lelkünkben él, valahol nagyon mélyen, ahol nem a valóság, hanem a mese vet magának árnyat. Ezt a könyvet azért tettem el, mert a másik megmagyarázhatatlan szokása az embernek az, hogy mesékhez menekül, mesékben keresi a valóságot. Mert a valóság csak történelmet mond, de nem meséket...

Ezt a hindu könyvet nagyon olcsón vettem meg. De sokkal-sokkal drágább nekem annál a kis könyvnél, amelynek ezüst a fedele. Anélkül hogy érteném, elvisz magával, mint megtalált testvért olyan távoli világba, ahol nem törvény a földhözköltöttség s ahol nincs villáma sem embernek sem Istennek, csak valami elnéző, megbozósító mősolygása.

Béke van abban a távoli világban... Azt mondja bevezetőben önmagáról ez a kis könyv:

„... az Idő Fullámainak
Sötét vize fölött fénylek,
Hol örökké, hánytvetetlen
Roncsként úsznak tört remények.”

Tenyezemre teszem ezt a két könyvet. Kinyitom mind a kettőt, nézem apró betűiket. Vajon melyik könyvnek igazabb a meséje...?

Hallgatom őket, aztán az ezüstfedelűt, amelyik egy véres pillanatra emlékeztet becsukom, mint egy szekrényajtót...

Még 11 napig tart az olcsó vásár

Borbély bóröndösnei

Kigyó-utca 4

Nemzeti Takarékság és Unió tag

Fehér ruhák és strandtáska

mélyen leszállított áron kapható

Özv. Heim Aurélné

július 30-án váratlanul elhunyt. Temetése augusztus 1-én 5 órakor lesz a belvárosi temető kupolacsarnokából.